

Eurole üleminek Eestis

Ettekande teemad:

- Eurole ülemineku ajakava ja korraldus
- Eurokommunikatsiooni põhimõtted
- Kommunikatsiooni sihtrühmad ja ajakava
- Peamised kommunikatsioonisõnumid

Eurole ülemineku otsustusprotsess

- **28. jaanuaril** võttis valitsus vastu uuendatud konvergenstsiiprogrammi, millega antakse EL-ile ülevaade Eesti majanduse ja eelarvepoliitika lähenemisest Maastrichti kriteeriumidele
- **26. märtsil** avaldab statistikaamet 2009. aasta valitsussektori võla ja defitsiidi numbrid
- Märtsis-aprillis viivad Euroopa Komisjon ja Euroopa Keskpank läbi korralise hindamise, et selgitada Eesti valmidust euroalaga liitumiseks
- **Mais** avalikustatakse hindamise tulemusena valminud lähenemisaruanne
- **8. juunil** koguneb Euroopa Liidu rahandusministrite nõukogu (ECOFIN) ning arutab Euroopa Komisjoni ja EKP hinnangute alusel Eesti vastavust eurokriteeriumidele. Samuti konsulteeritakse Euroopa Parlamendiga
- **18. juunil** arutab Euroopa Ülemkogu Eesti sobivust euroalale
- **6. juulil** kogunev Euroopa Liidu rahandusministrite nõukogu (ECOFIN) peaks eelnevate etappide positiivse läbimise korral kinnitama lõplikult Eesti liitumise euroalaga ja vahetuskursi alates 01.01.2011

Eurole ülemineku plaan

- Eesti eurole ülemineku plaani koostab **asjatundjate komisjon** (ATK), mis tegutseb alates 2005. aastast. ATK tööd juhib rahandusministeeriumi kantsler Tea Varrak.
- Eesti europlaani eesmärk on anda suuniseid valitsusasutustele ja infot laiemale üldsusele, valmistamaks ette ladusat eurole üleminekut.
- **ATK on moodustanud** valdkondades esineda võivate probleemide kaardistamiseks ja lahenduste väljatöötamiseks **seitse töögrupp** – Eesti Panga ja krediitiasutuste vaheline töögrupp, ärikeskkonna, valitsusasutuste tehnilise valmisoleku, tarbijakaitse, õigusloome, kommunikatsiooni ning kriteeriumide täitmise seire ja arvestuse töögrupp.
- ATK ja töögruppide koostöös on valminud **Euro kasutusele võtmise seaduse eelnõu**, mis reguleerib Eesti krooni eurodeks vahetamist ja krooni käibelt kõrvaldamist, euro ja krooni paralleelkäivet ning sätestab Eesti kroonilt eurole üleminekuks vajalikud seadusemuudatused.

Eurole ülemineku plaan

- **Eurole ülemineku plaani teemad:**
 - Õiguslik raamistik
 - Keskpanga ja krediidasutuste tegevus
 - Äri sektorit puudutavad küsimused
 - Maksundus
 - Valitsussektor
 - Tarbijakaitse
 - Kommunikatsioon

Eurokommunikatsiooni põhimõtted

- Eurokommunikatsioon on seotud euroalaga liitumise otsuste langetamise ajakavaga.
- Keskendumine euro kasutuselevõtu praktilistele aspektidele ning euro positiivsele mõjule Eesti majandusele tervikuna.
- Arvestades avalikkuse suurt huvi peab teavitamine eurole ülemineku kõigist aspektidest olema võimalikult avatud, mis nõuab riigiasutustelt pidevat koostööd ühtse ja avalikkuse jaoks üheselt selge sõnumi edastamisel.
- Eurokommunikatsiooni peamine infokeskus on euroveeb, mis on kõigi huviliste jaoks peamine infoallikas.
- Aktiivne avalik kommunikatsioonitegevus algab teisel poolaastal, esimesel poolaastal keskendutakse ettevalmistustele ja suhtlusele spetsiifilisemate sihtrühmadega ja avalikkuse teavitamisele eurokriteeriumite täitmisega seonduvast.

Eurokommunikatsiooni töögrupp

- Esimees: **Tanel Ross**, Rahandusministeerium, asekanstler.
- **Kaja Kell**, Eesti Pank, rahvusvaheliste ja avalike suhete osakonna avalike väljundite allosakonna juhataja
- **Ingrid Mitt**, Eesti Pank, rahvusvaheliste ja avalike suhete osakonna avalike suhete büroo juhtivspetsialist;
- **Inga Jagomäe**, Valitsuse kommunikatsioonibüroo direktor;
- **Anne Sulling**, Riigikantselei, peaministri nõunik
- **Hanna Turetski**, Tarbijakaitseamet, tarbijapoliitika ja avalike suhete osakonna juhataja
- **Villu Känd**, Valitsuse kommunikatsioonibüroo Euroopa Liidu teabetalituse juhataja;
- **Piret Seeman**, Rahandusministeerium, pressiesindaja
- **Martin Põder**, Rahandusministeerium, Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise koostöö osakonna juhataja;
- **Ingvar Bärenklau**, Rahandusministeerium, eurokommunikatsiooni projektijuht;
- **Triinu Rajasalu**, Välisministeerium, pressi- ja infoosakonna peadirektor;
- **Kalev Vapper**, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, avalike suhete osakonna juhataja
- **Jana Rosenfeld**, Sotsiaalministeerium, avalike suhete osakonna meedianõunik
- **Pille Vaher**, Euroopa Komisjoni esindus Eestis, meediaosakonna juhataja.

Kommunikatsiooni sihtrühmad

Töögrupp kavandab suunatud tegevusi järgmistele sihtrühmadele:

- Lai avalikkus (eesti- ja venekeelsed materjalid)
- Meedia
- Tarbijad ja pangakliendid
- Pensionärid
- Sotsiaaltoetuste saajad
- Noored ja lapsed
- Ettevõtjad (suur- ja väikeettevõtted, kaubandus)
- Pangad ja finantsvahendusettevõtted
- Finants- ja juriidilised nõustajad
- Kohalikud omavalitsused, sotsiaaltöötajad
- Erivajadustega inimesed (nägemispuudega, õpiraskustega inimesed)
- Turistid ja välismaalased

Eurokommunikatsiooni kanalid

- **Strateegia on kahetasandiline:** laiem teavitatus ning sihtgruppide täpsem informeerimine:
 - Brošüürid
 - Euroteemaline veebilehekülg <http://euro.eesti.ee>
 - Infotelefon
 - Kohtumised ja koolitused erinevatele sihtgruppidele
 - Ajaleheartiklid, teleprogrammid
 - Erinevad näitused
 - Reklaam meedias, välireklaam jne
 - **“Tere, Euro!”** märk
 - Otsepostitused
 - Ettevõtlus- ja tarbijaorganisatsioonide võrgustikud

Kommunikatsioonitegevused

- Jaanuar:** Kommunikatsiooniplaani koostamine, Euroveebi ajakohastamine
- Veebruar:** Kommunikatsioonistrateegia ja finantsplaan; tundlike sihtrühmade teavitamise algus; uuendatud Euroveebi taaskäivitamine
- Märts:** Sihtrühmade infotrükiste ettevalmistamine; maakondliku teavituse algus; arvamusuuringute käivitamine
- Aprill:** Sihtrühmade infopäevad; sularahakäitlejate koolitajate väljaõpe
- Mai:** Euroopa Komisjoni euronäituse algus; kokkulepped Hea Tava Leppe sõlmimiseks
- Juuni:** Suurettevõtjate klientuuri teavitamise algus ja koolitused ettevõtjatele
- Juuli:** Pressiüritused Brüsselis ja Tallinnas; Hea Tava Leppe allkirjastamine; ausa hinnastamise kampaania

- August:** Tarbijate ja jaemüüjate teavitamine; pensionäride ja riskigruppide teavituse algus
- September:** Eurokonverents 20.09 ja eelnev ajakirjanike koolitus; kooliõpetajatele ja õpilastele suunatud seminarprogramm; pangaklientide ja sotsiaaltoetuse saajate teavitamine
- Oktoober:** Laiale avalikkusele suunatud eurosõnumite reklaamikampaania algus; otsepostitus kõigile leibkondadele; turistide ja välismaalaste teavitamine; müntide kogumiskampaania
- November:** Reklaamikampaania jätkub; otsepostitus pensionäridele
- Detsember:** Ülemineku praktiliste ettevalmistuste tutvustamine meedias; aktiivne infovahetus kõigi sihtrühmadega

Peamised kommunikatsioonisõnumid

Eestil on hea võimalus täita kõik kriteeriumid

- **Vahetuskurss.** Eesti ühines ERM II-ga 2004. aasta 28. juunil ning on hoidnud Eesti krooni kursi euro suhtes muutumatuna (1 EUR = 15,6466 EEK).
- **Hinnastabiilsus.** Eesti täitis 2009. novembris hinnastabiilsuse kriteeriumi. Kriteeriumi täitmine on jätkusuutlik ehk Eesti tarbijahinna harmoneeritud indeks THI kasv jääb euroala referentsväärtusest madalamaks ka aastatel 2010-2011.
- **Intressimäärad.** Kriteeriumi täitmise hindamiseks puudub Eestil õige instrument - vähemalt 10-aastane riigi kroonivõlakiri. Euroopa Komisjon on lähenemisaruannetes avaldanud arvamust, et vaatamata sellele ei tohiks Eestil olla probleeme intressimäära kriteeriumi täitmisega. Meil ei ole põhjust arvata, et Euroopa Komisjon oma senist arvamust muudaks.
- **Riigi rahanduse jätkusuutlikkus.** Eesti valitsussektori võlakoormus on EL liikmesriikide seas madalaim ning probleeme kriteeriumi täitmisega ei ole. 2008. aastal oli Eesti valitsussektori võlakoormus 4,8% SKP-st. Aastatel 2009-2010 on küll oodata võlakoormuse kasvu 8-10%ni SKP-st seoses eelarvedefitsiidi rahastamise vajadusega, kuid see jääb ikkagi oluliselt väiksemaks kriteeriumi tasemest.

Eelarvedefitsiit jääb kriteeriumi piiresse

- Valitsussektori eelarvepuudujäägi hoidmiseks alla 3% on valitsus ja rahandusministeerium võtnud 2009-2010 kasutusele hulga lisameetmeid
- Kokku on 2009. aasta eelarvepositsiooni parandatud enam kui 19 miljardi krooni ulatuses, mis võrreldes teiste EL riikidega muudab meie eelarve oluliselt jätkusuutlikumaks
- RM viimase hinnangu kohaselt jääb valitsussektori 2009. eelarvedefitsiit ca 2,6% tasemele SKP-st ning lähiaastatel on oodata puudujäägi vähenemist. 2010. eelarve koostamisel võeti täiendavalt arvesse EK hinnangut eelarvedefitsiidile.

Euro kasutuselevõtu põhimõtted

- Euro kasutuselevõtt kontorahas toimub kohese järsu üleminekuna (*“big bang”*), st üleminekuperioodi ei ole
- Alates €-päevast algab kahenädalane sularaha paralleelkäibe periood:

- Maksta saab nii kroonides kui ka eurodes, vahetusraha eurodes
- Pärast paralleelkäibe perioodi on euro ainsaks seaduslikuks maksevahendiks Eestis

Tere
euro

Euro kasutuselevõtu põhimõtted

Eurole üleminek on rahavahetus, mitte rahareform!

- Kroonid vahetatakse eurodeks **Eesti Panga ametliku keskkursiga**. Kuigi ametlikult otsustab üleminekekursi juulis kogunev Ecofin, ei ole ekspertide kinnitusel mingit põhjust arvata, et üleminekekurss erineb praegusest fikseeritud kursist 1 EUR=15,6466 EEK.
- €-päeval vahetatakse pangakontodel olevad kroonihoiused **automaatselt ja teenustasuta eurodeks**. Kõik pangakontodel olevad summad säilitavad oma väärtuse eurodes täpselt samasugusena, nagu nad olid kroonides.
- Pangad vahetavad **kuus kuud pärast üleminekupäeva** kroone eurodeks ametliku **keskkursiga ja teenustasuta kõigis pangakontorites** ning seejärel veel kuus kuud piiratud kontorivõrguga. Pärast seda vahetab Eesti Pank kroone eurodeks keskkursiga ja teenustasuta tähtajatult.

Euro kasutuselevõtu põhimõtted

- **Krooni sularaha** kogutakse käibelt ja euro sularaha lastakse ringlusesse sujuvalt sularahaautomaatide, pangakontorite, kaupluste ja teenindusasutuste kaudu.
- **Kaardimaksed** muutuvad europõhiseks alates €-päevast.
- **Sularahaautomaatides** asendatakse kroonid eurodega hiljemalt 48 tunni jooksul.
- **Maksud ja toetused** ümardatakse eurole üleminekul reeglina inimestele soodsamas suunas, millega riik näitab positiivset eeskuju erasektorile.

Sularaha jaotamine

Tehniliste ettevalmistuste peamiseks eesmärgiks on tagada sujuv üleminek eurole, vältida tõrkeid ja pikki ooteaegu

- Eurode **eeljaotus** pankadele toimub 3-4 kuud enne €-päeva
- Pangad võivad **kaas-eeljaotada** eurosid oma suurematele klientidele alates 1 kuu enne €-päeva
- Eelnevalt toimub **müntide kogumise ja sularaha hoiustamise kampaania**

Tere
euro

Eurole üleminek ärisektoris

- Raamatupidamises järsk üleminek
 - Eurodes esitatakse kõik aruanded perioodide kohta, mis lõppevad €-päeval või hiljem
- Minimaalsed aktsia- ja osakapitali suurused vastavalt 25 000 ja 25 000 eurot;
 - aktsia minimaalne nimiväärtus 10 (euro)senti
- Põhikirjad võimaldatakse viia europõhiseks alates 6 kuud enne €-päeva

Euro ei tingi hindade tõusu

- Eurole üleminek iseenesest **ei too endaga kaasa hindade tõusu**, sest üleminek toimub senise vahetuskursi alusel ning kõik hinnad tuleb kroonidest eurodesse ümber arvestada lähtuvalt ümardamisreeglist.
- EL Nõukogu määruses sätestatud **ümardamisreegli** kohaselt tuleb kroonid eurodesse ümber arvestada 1 sendi täpsusega, arvestades jagamistehte kolmandat kohta pärast koma.
 - Näiteks: **264,50 krooni** → €?
 $264,50 \text{ krooni} : 15,6466 = 16,90463104$
Seejärel ümardus: kui kolmas koht 4 või väiksem, siis väärtus allpoole
Tulemus: **16,90 €**

Euro ei tingi hindade tõusu

- Uute hindadega harjumiseks kohustatakse kauplejaid kuus kuud enne ja pärast €-päeva avaldama hinnad **müügikohas käsitsi või trükitehniliselt nii kroonides kui eurodes.**
- Samuti kutsutakse kaupmehi sügisel käivituva kampaania raames üles hindu **ausalt ümardama**, järgides ümardamisreegleid.
- Tarbijakaitseamet teostab enne €-päeva järjepidevalt (korra kuus) **hinnavaatlusi** enamtarbitavate toidukaupade, peamiste esmatarbekaupade ja enamkasutatavate teenuste osas ja teavitab vaatluste tulemustest avalikkust. Vaatlusi jätkatakse vähemalt pool aastat pärast €-päeva.

Euro ei tingi hindade tõusu

- Tänaste euroriikide kogemus näitab, et eurole ülemineku ühekordne mõju hindadele oli 0,1-0,3%, seejärel toimus stabiliseerumine
- Kõige tuntavam oli hinnatõus restoranides ja kohvikutes, juuksurisalongides jm kohalikule turule mõeldud teenuste pakkumises (seotud ka tavapärase hindade korrigeerimisega)
- Peamised otsesed kulud on seotud nn hinnasiltide asendamisega ja IT-muudatustega

Miks on euro Eestile kasulik

- **Euro kasutuselevõtmine lisab Eesti majandusele usaldusväarsust ja inimestele kindlust.** Euro annab kindlustunde, et meie raha väärtus ei vähene ning säästud ei kahane.(stabiilsed hinnad ning suurem ostujõud, suureneb heaolu)
- Vähenevad **valuutavahetuskulud ja laenukulud.**
- Euro **toetab meie majanduse stabiilsust ja turvalisust**, lihtsustab kaubandussuhteid ning teadvustab investorite jaoks Eestit maailma ühe mõjukama majanduspiirkonna liikmena.(osalemine majandusotsuste langetamisel, võimalus EKP-st raha laenata)
- Välisinvestorite jaoks muutub raha paigutamine Eestisse **lihtsamaks ja turvalisemaks**, mis aitab pikemas perspektiivis edendada Eesti majandust ja luua **uusi töökohti**.(kasvab usaldus, kaob devalvatsiooni- ja MP järsu muutumise risk)
- Eurole üleminekul muutub reisimine ja välismaalt teenuste-kaupade ostmine **oluliselt mugavamaks.**
- Üleminek eurole kinnistab Eesti kuuluvust **Euroopa Liidu tuumikriikide hulka**, realiseerides Eesti taasiseseisvumisel seatud eesmärgid.(senise poliitika loomulik jätk)

Euroala ei lagune

- Kreeka suur eelarvepuudujääk ei mõjuta Eesti ühinemist euroalaga ega kõiguta euro rolli Euroopa majanduses
- Kreeka juhtum tõestab euroala solidaarsust oma liikmete toetamisel, teiste abil saab viia majanduse uuesti tasakaalu
- Euroala liikmena on sellise kriisi üleelamine iga riigi jaoks lihtsam, kui euroalast väljas olles

Täna tähelepanu eest!

Tere
eurol